

сучасні загрози та кримінально-правове регулювання : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 11 трав. 2023 р.) Харків : Право, 2023. С. 208–212.

8. Григор'єва О. В. Агресія та її прояв у злочинах насильницької спрямованості: дис. ...канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2017. 209 с.

9. Ілікчієва К. І. Протидія насильству щодо жінок (кримінально-правові та кримінологічні аспекти): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 216 с.

10. Бандурка А. М., Зелинский А. Ф. Вандализм. Харьков: Ун-т внутр. дел, 1996. 198 с.

11. Текст проекту нового Кримінального кодексу України станом на 14.09.2023 URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2023/09/14/kontrolnyj-tekst-proyektu-kk-14-09-2023.pdf>.

Колб Олександр Григорович,

професор кафедри кримінальної юстиції
Державного податкового університету, доктор
юридичних наук, професор;

Пирожик Олександр Веніамінович,

депутат Волинської обласної ради,
уповноважений з антикорупційної діяльності
комунального підприємства «Волинський
обласний фтизіопульмонологічний медичний
центр» Волинської обласної ради

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОБАЦІЙНИХ ПРОГРАМ ЩОДО ЗАСУДЖЕНИХ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Результати емпіричних досліджень та, зокрема, анонімних опитувань військовослужбовців, які несуть службу безпосередньо на лінії зіткнень з державою-агресором, свідчать про те, що у Збройних силах України все частіше, у силу об'єктивних та суб'єктивних обставин, які складаються, розвивається таке негативне явище, як військовий бюрократизм [1].

Сутність його полягає в тому, що замість того, щоб військовослужбовці просто виконували свої бойові обов'язки згідно штатного розпису, вони займаються не властивими для них функціями, що негативно впливає у тому числі й на бойову готовність військового підрозділу.

Серед таких «завдань» останнім часом на військовослужбовців покладено здійснення та реалізацію пробаційних програм щодо осіб, які мобілізовані на фронт. При цьому, такі функції виконують особи рядового та сержантського складу, хоча у відповідних службах пробації, які входять до складу Міністерства юстиції України, зазначені обов'язки покладені виключно на офіцерський склад [2].

Зазначений підхід не тільки порушує вимоги Бойового та інших статутів Збройних сил України (ЗСУ), але й знижує ефективність пробаційних програм, які були затверджені службами пробації відповідних територіальних органів Мінюсту, але й передбачає виконання військовослужбовцями, які призначені відповідальними за їх реалізацію у військових частинах, ведення тих обліків, а також іншої документації, які у бойових умовах є абсурдними.

Зокрема, якщо керуватись ст. 13 Кримінально-виконавчого кодексу (КВК), то уповноважені військовослужбовці для здійснення функцій органу пробації зобов'язані, наприклад, здійснювати постійний нагляд за засудженими, які виконують військові обов'язки у підрозділі. Проте, в реальних умовах останні й так перебувають під постійним наглядом безпосередніх командирів військової частини, а тому в такому разі зазначена функція має алогічний характер.

Не менш проблемною є й інша функція, що пов'язана з проведенням соціально-виховної роботи із засудженими військовослужбовцями, позаяк всі нормативно-правові акти, включаючи Статуту ЗСУ, змістовно спрямовані на реалізацію завдань останньої. Більш того, соціально-виховною роботою, як це передбачено кримінально-виконавчим законодавством України, мають займатися відповідні фахівці, які мають офіцерський статус у системі Мінюсту.

Звертає на себе увагу у зв'язку з цим і такий факт: всупереч вимогам законодавства України «Про державну таємницю», згідно якого персональні дані військовослужбовців, місце дислокації військової частини, а також інші відомості конфіденційного характеру захищається відповідними технічними, організаційними, нормативно-правовими засобами і гарантіями, на сьогодні не дотримуються на практиці службами пробації, які вимагають від підрозділів ЗСУ надання письмових даних про місце несення служби засудженими військовослужбовцями.

Як видається, зазначена проблематика стосується не тільки і не стільки забезпечення процесу виконання-відбування покарань, скільки пов'язана із дотриманням військової безпеки та у цілому з вирішенням завдань національних інтересів в умовах війни в Україні [3].

Отже, в наявності складна прикладна тематика, яка має стати предметом активних розробок як науковцями, так і суб'єктами законодавчої ініціативи (ст. 93 Конституції України).

Список використаних джерел

1. Соколова Г. «Я став кріпаком». Як військові звільняються зі служби. URL: <https://www.dw.com/uk/a-prijsov-u-vijsko-vilnou-ludinou-a-stav-kripakom-ak-vijskovi-zvilnautsa-zi-sluzbi/a-66046445>.

2. Положення про Державну установу «Центр пробації»: затверджено наказом Міністерства юстиції України від 02.06.2023 № 2110/5. URL: https://www.probation.gov.ua/?page_id=1594.

3. Колб О. Г., Пирожик О. В. Щодо змісту понять «інформаційна зброя» та «інформаційний тероризм» – як джерел посягань на національну безпеку України. *Вісник пенітенціарної асоціації України*. 2021. № 1(15).С. 39–48. DOI: <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2021.1.03>.

Колб Роксолана Олегівна,
кандидат юридичних наук;
Дучимінська Леся Миронівна,
начальник управління контрольно-перевірочної
роботи Головного управління Пенсійного
фонду України у Волинській області

ПРИНЦИПИ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ

Як свідчить практика, ефективність та результативність будь-якої суспільної діяльності, включаючи запобігання злочинам, залежить від чітко визначених на нормативно-правовому рівні принципів.

У наукових джерелах слово «принцип» розглядається у різних аспектах, а саме – це: 1) переконання, норма, правило, яким керується хто-небудь у житті, поведінці; 2) основне вихідне положення, якої-небудь наукової системи, теорії, ідеологічного напрямку; засада; 3) особливість, покладена в основу створення або здійснення чого-небудь, спосіб створення або здійснення чогось [1, с. 504].

У кримінологічній літературі принципи запобіжної діяльності класифіковані на три групи: загальноправові (конституційні); міжгалузеві (у даному випадку – ті, що стосуються сфери боротьби із злочинністю); галузеві, тобто ті, що відносяться до відповідної сфери суспільних відносин [2, с. 51–53].

У цілому ж до принципів запобіжної діяльності науковці відносять наступні із них: демократизму; соціальної справедливості; гуманізму; комплексності; диференціації та індивідуалізації; своєчасності та необхідної достатності; наукової обґрунтованості; законності та економічної доцільності [3, с. 17–18].

Саме зазначені принципи і складають сутність та зміст запобігання злочинам Пенсійним фондом України у сфері пенсійного та соціального забезпечення населення (у цій ситуації застосовується на практиці конституційні та міжгалузеві принципи запобіжної діяльності). У той самий час, як свідчить практика, важливе значення при запобіганні злочинів відіграють і принципи, що носять галузевий характер та визначені у нормативно-правових актах, які регулюють діяльність Пенсійного фонду України.

Враховуючи, що діяльність Пенсійного фонду України охоплює практично всі сфери пенсійного та соціального забезпечення населення,